

רבי נחמן "שותק" ז"ל

השריפה נתלקחה אבקת השריפה והחלו התפוצצויות איזמות, אשר איימו על העיירה כולה. המחסנים על אבק השריפה עלו באש, ואותה אשה מסכנה נתפסה במערבולת אותה האש, נשרפה ולא נשאר ממנה זכר ושריד להביאו לקבר ישראל.

למותר לתאר את גודל האסון של המשפחה והחרדה שאחזה את תושבי העיירה כולה. את הבעל תקף מוסר כליות על שבגלל פליטת הפה שלו, שפלט כלפי אשתו בעידנא דריתחא, שלא מדעתו, איבד את אשתו וכילה את כל ממונו. כל בני העיר באו לנחמו והוא לא רצה לקבל שום תנחומים. רק האשים את עצמו שהוא גרם לאותו אסון, וכעת למה לו עוד חיים "טוב מותי מחיי" צעק מעומקא דליבא.

כאשר קם מן "השבעה" בא בשארית כוחותיו והתייצב לפני הצדיק, רבי דוד משה מצ'ורטקוב זצ"ל, והחל לתנות לפניו את מרי לבו. בכה והתחנן לפניו שיתקן לו דרך "תשובה" לחטאו הגדול מנשוא אשר חטא. הצדיק, אשר היה מודע לכל אותו המאורע הטראגי, והדבר נגע ללבו מאוד, השתתף בכל לב בצערה של המשפחה כולה. ובקשר לבקשת "התשובה" ו"התיקון" הזכיר הצדיק את הפסוק במשלי (כג, כא): "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו".

אין תשובה ותיקון יותר יעיל לחטא כזה מאשר "שתיקה". ביקש הצדיק לומר בזה כי להבא יהיה חסיד זה שאירע לו אותו האסון הכבד זהיר בלשונו, ואל יוציא מפיו דברים שמוטב שלא יאמרו. ברם, אותו חסיד קיבל את דברי הצדיק כפשוטם, ומבלי כל התחכמות. ותיכף ומיד בו במקום קיבל על עצמו את פסק הדין "לשתוק". ומאז לא הוציא עוד כל הגה מפיו (כמובן להוציא תפילה בלחש מתוך סידור). בעזרת בניו וקרוביו חיסל את עסקיו ומכר את כל נכסיו. את התמורה חילק ליורשיו. חלק הגון פיזר לצדקה. לו עצמו לא השאיר אף פרוטה למחיתו. פרש מכל הוויות העולם הזה "ישב דומם כי נטל עליו". בין "היושבים" אשר בחצרו של הצדיק שם היה מקומו ושם קנה את שבתתו. לא החליף דברים עם שום אדם לרבות בניו. כך ישב והסתופף בחצרו של הצדיק רבי דוד משה זצ"ל, ואחר הסתלקותו של הצדיק הוסיף להסתופף בחצרו של בנו רבי ישראל זצ"ל, יורש כיסאו.

הכל הכירוהו וזכרו לו את חסד נעוריו. נהגו בו כבוד אבל הוא בז לכל גיגוני כבוד. לעולם היה יושב ושותק ולא מוציא שום הגה מפיו. ונוסף לכך לא ראו שהעלה חיוך קל על שפתיו. מלבד פעם בשנה בעת סעודת הפורים בחצרו של האדמו"ר, כדי לקיים מצוות שמחת פורים היה רגיל לעלות על שולחנו של הרבי והיה מקרב כף ידו האחת לשניה והיה מוחה מחיאת כף אחת יחידה. זו היתה שמחת הפורים שלו. ותיכף היה יורד מן השולחן וחוזר לשתיקתו ולעצבוננו. במשך הזמן והשנים, התרגלו תושבי צ'ורטקוב להופעתו זו הפורימית ועם התקרבות חג הפורים כבר חיכו לו בכליון עיניים שיעלה כבר לשולחן הצדיק, וימחה את מחיאת הכף שלו. הדבר היה מעלה את מצב הרוח של הקהל, אשר היו צוחקים וצוהלים. הופעתו זו היתה המסמר לכל שמחת פורים של החצר. ואותה ידיעה סתמית שקראתי בשעתו באחד העיתונים, על דבר הסתלקותו של "השתקן" מחצר הצדיק שבצ'ורטקוב, התכוונה אליו וזה היה כל סיפורו.

הקדמתי סיפור ארוך זה על "השותק" מצ'ורטקוב כהקדמה לסיפורנו על אודות "שותק" אחר, אשר חי בקרבנו ובזמננו,

בכרוניקה של אחד העיתונים בשפת אידיש, אשר הופיע בשעתו לפני שנים רבות, בהיותי עדיין יושב חוץ לארץ, נתקלתי בידיעה סנסאציונית וזה לשונה: "נפטר גווארין דער 'שותק' פין צ'ארטקואבר רבינס הויף". לאמור: נפטר "השותק", אשר הסתופף בחצרו של הצדיק מצ'ורטקוב במשך עשרות בשנים. זה כל כולה של הידיעה, ולא הוסיפו שם יותר דבר על אודותיו. מי היה אותו "השותק" ומה היתה פשר שתיקתו הממושכת בחצרו של הצדיק מצ'ורטקוב לא פורט בעיתון זה, אלא הופיע בו רק כסתם ידיעה סנסאציונית.

שנים אחר כך בעלותי ארצה נזדמנתי פעם אחת אל בין חבורת חסידים בעת סעודת מלוה דמלכא. היה זה באחד מבתי המדרש אשר במושב הוויז'ניקה רחובות. החסידים כדרכם בקודש במסיבות אלו סיפרו "עובדות" ממה שאירע בחצרות הרביים. וזכור אני שהיה שם אחד מזקני חסידי צ'ורטקוב, אשר עוד זכה להכיר את הצדיק "הסבא קדישא" רבי דוד משה זצ"ל, בכיר בניו של הצדיק רבי ישראל מריזין זצ"ל, שחצרו המפורסמת היתה בעיר צ'ורטקוב.

ובין סיפורי ה"עובדות" אשר סיפר היה סיפור רב עניין על אודות יהודי חסיד אחד, סוחר אמיד ובעל נכסים רבים, שאת רכושו אמדו באלפי דוקאטי זהב. אף הוא התגורר בצ'ורטקוב העיר. נוסף לרוב נכסיו היה יהודי זה גם סוחר מפולפל ומצליל, ושימש כסוכנה של ממשלת הקיר"ה וספקה הראשי למלאי אבקת השריפה לתותחיו של צבא הקיסר ירום הודו. מחסנים ארוכים היו בנויים בחצרו הרחבה, שבחלקם היו בנויים מתחת לפני הקרקע. בהם איכסנו את אותה הסחורה, שהיתה מיועדת לצבא הקיסר. על אותו יהודי נאמר בשעתו "וירא מנוחה כי טוב". חי חיי רווחה, "ואחזה בשלום" שדרו בינו לבין אשתו. התברך גם בצאצאים רבים. כן זכה וראה גם בנים לבניו כולם ברוכי ד'.

פעם אחת פרצו בינו לבין אשתו אי אלו חילוקי דברים. היה זה בגלל דבר של מה בכך. מעשים מעין אלה מתרחשים גם בין בני זוג נאהבים ונעימים. אלא שכאן מתוך חילופי דברים לא נצר הבעל את לשונו, ונפלטו מפיו דברי קללה כלפי אשתו. היה זה בעידנא דריתחא אשר מן הראוי שלא היה מבטאם: "הלוואי ותשרפי" ר"ל.

הדברים יצאו מפיו, ופניו חמרמרו. אוי ואבוי אילו דיבורים הוצאתי מפי? הפטיר. מובן שהתחרט מיד על דבריו אשר פלט מפיו, אבל את הנעשה ואת הדברים שאמר כבר אי אפשר היה להשיב ולהחזיר. סמוך לאותו זמן, ואפשר שעוד באותו היום ירדה אשתו לאחד מאותם מחסנים, כדי להוציא משם איזה חפץ אשר היה שמור שם באחת מפנינות המחסן. כאשר נכנסה לאותו מחסן שדרה בו אפילה גמורה. אפילה זו היא תנאי חמור לשמירתן של אותם הסחורות האצורות בהם. כמו כן היה שם האוויר דחוס בגאזים רעילים, אשר נפלטו מאותה הסחורה. ולפי שהמקום היה אפל, ועקב אי זהירותה של האשה – ויתכן שגם לא היתה מודעת לכך, הדליקה נר כדי לחפש לאורו אחר החפץ שהיה דרוש לה. וכפי שהזכרנו היה חלל המחסנים מלא ודחוס בגאזים, והתוצאה לא איחרה לבוא. הגאזים התלקחו, ובמחסן פרצה שריפה גדולה. מן

ורבים מאתנו הכירו אותו היטב. ראשית רציתי בזה להראות שכבר היה כדבר הזה בישראל, המעשה ב"שותק". עם כל זאת לא היה כל דמיון ולו גם במקצת באשר לסיבת שתקנותו של גיבור סיפורנו מצ'ורטקוב לסיבת שתיקתו של רבי נחמן "השותק".

1

★

אליהו הנביא

השותק הזה מצ'ורטקוב קיבל על עצמו את שתקנותו הארוכה, שהאריך בה עשרות בשנים ככפרת עוון. רצה בזה לכפר על עוונותיו אשר לדעתו היה כבד מנשוא וגרם לאסון כבד לאשתו החפה מפשע, וכן היה לגורם לאובדן ולהרס משפחתו. מה שאין כן באותו שותק, רבי נחמן, שבו עסקינו. לשתיקתו הוא היתה סיבה אחרת, שהיתה קבורה עמוק בלבו ולא גילה אותה מעולם לאיש, ואת סוד שתיקתו הוריד עמו לקבר בעת הסתלקותו לעולם האמת. כל מה שאנו משתדלים לספר עליו דלינו במקצת ממעשיו ומקורביו. הדברים הם על פי רוב בגדר השערה. על כל פנים דבר אחד יכולים אנו לומר בוודאות, רבי נחמן לא קיבל על עצמו את השתיקה כדי לכפר על עוונות אשר כביכול חטא.

רבי נחמן לא היה ח"ו חוטא. אדרבה, היה אדם צדיק ותמים דרך, ולא חטא. לא כלפי שמים ולא כלפי אדם. לשתקנותו סיבה אחרת לחלוטין. רבי נחמן, לפי עדותם של רבים שהכירוהו עוד מצעירותו, יכולים להעיד עליו שאדם כשר וירא שמים היה מנעוריו, והסיבה לשתקנותו כאמור לא לשם כפרת עוונות באה.

עדים אנו כיום לתופעה ברחובותינו שמרובים הם "בעלי התשובה" החוזרים בתשובה. הדבר הפך כמעט לדבר ש"באופנה". אנו פוגשים באנשים אשר לפני זמן קצר היו מועדים לעבור על כל התורה כולה, על חטאים שבין אדם לחברו אשר כל מדינת חוק (לאו דווקא מטעמי הלכה) היתה מענישה אותם על עבירות כאלו בכל חומרת הדין. ואנשים כאלה אנו פוגשים לא פעם בין שורות החוזרים בתשובה. שם הם מוצאים "עיר מקלט". עד מהרה הם משנים את אורח חייהם ולובשים ארוכות. מגדלים זקניהם ופיאותיהם. חדלים לעבוד עבודות פרודוקטיביות, ורבים מהם גם לא היו נמנים עם העובדים קודם לכן. מסתובבים באפס מעשה עם פנקסי קבלות בידיהם ומתרימים את העוברים ושבים למוסדותיהם, אשר קמו וצצו כפטריות בשמות הלקוחים מן ה"הפטרות". איני מדבר חלילה באופן כללי על תנועת החוזרים בתשובה. בלי שום ספק יש רבים מהם הראויים שיקרבו ויראו להם יחס של חיבה. הם באמת מראים דוגמא יפה ומקדשים שם שמים ברבים. הרי דוגמא נאה של אחד מהם, אשר רבים חזו את הופעותיו גם בטלויזיה, והיתה זו הופעה של קידוש ד' ממש. הופיע בלבושו הירושלמי המסורתי, אותו הקומבס, החלוק הירושלמי על פסי הזהב שלו. בגדיו נקיים מכל רבב, זקנו אשר יורד לו על פי מידותיו. פיאותו הבלונדיניות הארוכות. דיבורו בנחת ובטעם, ודברי הסברתו על אודות צעדו אשר עשה בחוזרו בתשובה כל מלה בהם היתה שקולה ומדודה. חוט של חן וחסד היו נסוכים על פניו. הוא בנו של אחד ממפקדי אשר שרתתי אני תחת פיקודו במלחמת השחרור במבצע לשיחרור ירושלים, ובפרט בפריצת הדרך אליה.

ר' נחמן "שותק"

בחור חוזר בתשובה כזה מוסיף כבוד לעם ישראל. וכשראיתי את הופעתו בטלויזיה הרגשתי איזה מין יחס של קירבה וחמימות אליו. ולא אל חוזרים מעין זה אני מתכוון וכדוגמתו ומרחיב כעת את הדיבור עליהם. הם סוג אחר לגמרי. פגשתי פעם "חוזר בתשובה" אחד אשר הכרתיו לפני צעדו זה, אמנם לא כשומר מצוות אבל כאדם הגון וקורקטי ובעל נימוסים. בפרט היתה הגונה התנהגותו עם הבריות. לימים נעלם מן האופק ולא ראיתיו תקופה ארוכה.

הזדמנתי פעם בהספד במלאות שלושים לאחד מגדולי ראשי הישיבות ז"ל, אשר היה מאוד מקובל בשוב. אחד המספידים היה אז כבוד הרב אונטרמן זצ"ל, אשר שימש אז כרבה הראשי של תל אביב. בהספד הזה היתה נוכחת גם קבוצת קנאים, אשר הופעתו של הרב הראשי היתה כצנינים בעיניהם. ומה רואות עיני? אותו מכר, אשר לא ראיתיו תקופה ארוכה, הפך בינתיים לחוזר בתשובה. התחבר לקבוצת קנאים והיה בין הרוגמים בקליפות תפוזים את הרב הראשי. ואם החזרה בתשובה מחנכת למעשים כאלה בלי שום ספק יש לומר עליה "לא מדובשך ולא מעוקצך". לעשות מעשה זימרי ולבקש שכר כפינחס? האם בעד הטובה הגדולה שגורמים כביכול לכלל ישראל, שלומי אמוני ישראל חייבים לפרוע להם חוב על כך?

הארכתי את דיבורי על החוזרים בתשובה, מפני שאין אני רוצה לכלול ביניהם את מיועדנו רבי נחמן "שותק", אשר

שקוע בהרהוריו בא לכלל מסקנה שהחיים והמוות הם ביד הלשון, והיא שגורמת לכל חטא, ואין תקנה יותר טובה ויעילה לגופו של האדם מאשר השתיקה. ועל כן החליט להפסיק מלדבר דבר. ולפי שעקשן גדול היה מטבעו, התמיד בהחלטתו זו ונחיה שתקן למשך כל ימי חייו. מובן שבני משפחתו דאגו מאוד לגורלו. יגעו והשתדלו בכל מיני דרכים להחזירו למסלולו, אבל ללא הועיל.

ועתה לא זו בלבד שהפסיק לעבוד ולחיות מיגיע כפיו, כדרך שהיה רגיל, מכבד את העבודה ומדבר בשבחה, כעת מאס בכל, ואפילו כינורו אשר כה אהב ואותה המנדולינה היו לו לזר. באותו פרק זמן שרר בארץ משבר גדול וגם חוסר עבודה. פרצו מאורעות תרצ"ו. ובתל אביב בכל עבר ופינה היו המקומות הציבוריים, לרבות בתי הכנסת, מלאים בפליטים שברחו משכונות הספר, אשר שם ארבה סכנה לחייהם. פליטים אלה התגלגלו באותם מקומות ציבוריים, רעבים וצמאים, וסבלם היה רב.

באותה תל אביב של אז התהלך יהודי יקר ובעל צורה, אף הוא עולה חדש שבא כפליט מגרמניה. והוא בעל רגש ולבו ואוזניו פתוחים לכל יהודי, ובפרט למוכי הגורל כאותם פליטי הספר, לכל אחד נהיה לרץ ולאח, הלוא הוא מיודענו רבי ראובן שפְּנִייד. הוא היה חש להגיש עזרה וסעד לכל ניצרך. שימעו של אותו נחמן המסכן הגיע גם הוא לאוזניו, והוא נהיה לו לאב ולפטרו. לקחו תחת חסותו, ושיתפו "בעסקיו" בהגשת עזרה וחלוקת לחם וכוס תה לאותה פליטי השכונות.

מתל אביב עבר אחר כך רבי ראובן להתגורר בעיר העתיקה שבירושלים. ואת בן חסותו נחמן לקח עמו לעיר העתיקה. שם המשיך "בעסקיו" שלו, בהגשת עזרה לכל דורש. תקעו את אוהלם באחד מבתי המדרש הנטושים למחצה. משם ניהלו את ענייניהם. היה בין עורכי תפילת-חצות ליד הכותל המערבי ומבין מתפללי תפילת ותיקין ליד הכותל, וכן עוזר לרבי ראובן באירגון "ההכנסת-אורחים" אשר הקים שם רבי ראובן.

במשך הזמן החל רבי ראובן לטעון כלפי ר' נחמן שלא טוב היות האדם לבדו. ומצא לו עזר כנגדו, והיא בתו של רבי אברהם מרדכי הורוביץ ז"ל, מי שהיה צאצא ישיר של השל"ה הקדוש, חסיד קרליני מובהק ומוותיקי ירושלים העתיקה מקדמת דנא.

כמו שכבר הזכרנו נהיה רבי נחמן ל"שותק". הוא עמל על כך רבות, ולחם עם עצמו להגיע למעמד זה. והיא אשתו שלעתיד חוננה במעלה זו מלידה, ולא היתה מוציאה אף הגה מפיה. היותה אילמת ר"ל לא נחשב לגביו למום, אדרבא היה זה לדידו, יתרון חשוב. כאותה כלה שענייה יפות אשר אינה צריכה בדיקה כלל.

קיצורו של דבר לא עבר זמן רב והם התחתנו למזל טוב. הוריה דאגו לו כשם שדאגו לבתם. אמנם רבי נחמן לא הביא שום טרף לביתו וגם לא שינה אפילו במקצת את אורח חייו, אף על פי כן חל שינוי במעמדו, חדלו לקרוא לו נחמן שותק, והחלו לקרוא לו ר' נחמן שותק, כפי שדורש הנימוס לגבי אדם בעל בעמיו. כמו כן זכה לארוחת בוקר וערב חמה כל יום, וכן לכותונת נקיה לשבת, למיטה מוצעת אשר לא נזקק לה רבות, לפי שהיה מתמיד לערוך תיקון חצות ליד הכותל המערבי, ולשהות שם ולחכות במקום לתפילת ותיקין. כך חיו בני הזוג את חייהם בעיר העתיקה, עד שבאה

ארחיב עליו כעת את הדיבור. אף הוא שינה את אורח-חייו והמשיך באורח חייו אלו החדשים כפי שהכרנוהו עד סוף ימיו, עד אשר השיב את נשמתו ליוצרה. אין לדמותו לאחד מן החוזרים בתשובה של היום. הוא היה שונה מהם בתכלית ויש לומר עליו ל"הבדיל", כאשר מזכירים את שמו עם חוזרים בתשובה מסוג זה שהזכרתי.

★

רבי נחמן בא ארצה מפולין. עלה משם עם משפחתו. שם אביו רבי מרדכי הילמן, מי שהיה יהודי תמים וישר דרך בעלותו ארצה ברבע הראשון של המאה דהאידינא והשתקע בתל אביב. שימש בקודש בבית הכנסת "פועלי-צדק" ברחוב צ'לנוב כשמש וכבעל קורא. וכן היה מגיד שיעורים קבוע, לפי שהיה יהודי בן תורה ובר אוריין.

פרנסתו לא היתה ברווח. שעל כן היה בנו נחמן, שעדיין צעיר לימים היה, נאלץ לעזור לפרנסת הבית. עבד כצבע. התמחה במקצועו זה, וכאמור עזר בעבודתו לפרנס את הבית. ומלבד היותו צבע היה חובב נגינה. היה מנגן בכינור ופרט על מנדולינה. מטבעו היה אוהב שמחה, וגם מספורט לא התנזר. מן הסתם לא החסיר אף תחרות אחת של כדור רגל אשר היתה בעיר, מבלי שהיה חוזה בה.

בשנות עלייתם ארצה כבר היתה אמנם תל אביב עיר גדולה, אשר הלכה והתפתחה. אבל לבחורים כמו נחמן לא היו שם הרבה ברירות במה לבחור. לא היו בה כהיום בתי אולפנא, ישיבות או כוללים. וצעיר שנפשו חשקה בתורה היה צריך לגלות למקום תורה. ולפי שהיתה דאגת פרנסה, הלכו בחורי ישראל וקיבלו כל עבודה אשר הזדמנה להם, ובמשך הזמן למדו מקצוע והתמחו בו. בדרך זו בחר גם נחמן. עבד והתפרנס מיגיע כפיו. אורח חייו ולבושו היו מודרניים. וכן נהג כשאר חבריו. בדרכו זו לא היתה שום סתירה וסטייה מכל העולים והחלוצים אשר כמוהו עבדו אף הם ובחרו בדרך זו.

לימים נפטרה עליו אמו. וככל הנראה היה נחמן זה קשור אליה מאוד ונהג בה כבוד רב. אבל היה כבד. מות אמו גרם לו לעוגמת נפש גדולה והותיר צלקת עמוק עמוק בתוך נימי נפשו, עד אשר שקע במרה שחורה. הוא מיהן להתנחם. לא מצא מנוח לנפשו העגומה עליו. זנח את עבודתו ומקצועו רק ישב שקוע בהרהורים עמוקים ואין מנחם לו.

באחד הימים התעוררו בו הרהורי תשובה אל עברו ואל ימי נעוריו שבעיירת מולדתו היהודית שבגולה. געגעויו על אותם ימים גרמו לו שינטוש את אורח חייו המודרניים, כביכול, שנהג ויחזור לאורח חייו הקודמים של ימי נעוריו שבפולין. הסיר מעל עצמו את בגדיו המודרניים שהיו לפי רוח הזמן, אותו לבוש אשר לבשו חבריו, והיה רגיל בהם. חזר ולבש בגדים ארוכים מסורתיים, אשר החרדים רגילים בהם. כבר הזכרתי שהפסיק לעבוד, וגם לא חזר לחפש עבודה. היה יושב אוהלים, וקורא פרקי תהילים.

לו היה מסתפק רק בשינוי אורח חייו ולא היה מרחיב את היריעה, אפשר שהיה נרגע במשך הזמן מאותו אסון משפחתי ומתנחם על מות אמו. וקימעא קימעא היה אולי גם חוזר למסלולו הרגיל ולחיי עבודה. אלא שלא כן התפתחו הדברים. הוא הרחיק לכת. והואיל ולא עסק בשום עבודה, רק היה

ההוצאה והכנסת הספר תורה, או הגבהה או גלילת הספר, כדרך שעושים רבים, הנקראים חוזרים בתשובה. מצוות כאלה הם חוטפים ובו בזמן מתגלגלים ספרי קודש בכל עבר ופינה, ואפילו אינם חשים בבזיון שבדבר, ולכך אינם נותנים את דעתם. לא כן רבי נחמן. הוא היה מסתובב בכל שטח החצר, והיה אוסף את ספרי הקודש והתפילה אשר אחרים ברשלנותם ובלא איכפתיות שלהם היו משתמשים בהם ומשאירים אותם בכל מקום, גלויים לקרני השמש ובלתי מוגנים מטל ומטר. רבי נחמן היה אוספם ומסדרם בארונות המיועדים לכך, וכל ספר ליד ספר בן מינו ולפי גודלו. את "השמות" של הדפים הבלויים היה אוסף וגונז באחת המערות אשר במירון.

ואם כי הרחבנו עליו את הדיבור, אין בידינו לספר כמלוא הנימה עליו ועל קורות חייו, כי הרי אי אפשר היה לדובבו ולהביאו לידי מצב שימסור ויספר את קורות חייו ואת הגורם האמיתי להתנהגותו המוזרה. את סודו נטל עמו לקבר. מנוחתו כבוד, עד ביאת גואל צדק, בחלקת חסידי ברסלב שבהר המנוחות בירושלים.

יהיו דברים אלה שנכתבו לזכרו לו לזיכרון, כאחד מבני ההיכלא שימליץ טוב בעדנו ובעד כלל ישראל אמן.

רבי דוד רומנישר ז"ל

"רבי דוד רומנישר", כך קראו לו, ובכינויו זה נודע ברבים. מוצאו היה מן העיר פטרו ניאמץ שברומניה. משם עלה לארץ הקודש ועל שם ארץ מוצאו זו, רומיניא, היה נקרא בשם "דוד רומינישר", וכאילו ניתן לו כינוי זה ביום שנכנס בבדיתו של אברהם אבינו ע"ה. וכי מי היה מעלה בדעתו לחשוב ששם משפחתו הוא קלמנוביץ? דומני כי אילו היה פונה אליו אחד וקורא לו בשם זה "קלמנוביץ" – בוודאי לא היה מגיב, והיה חושב שמתכוונים לאיזה בן אדם אחר.

רבי דוד נולד בשנת תרנ"ו לאביו רבי אבא לייב קלמנוביץ, חסיד ברסלבי נלהב. מעט היה מספרם של חסידים אלה בחבל ארץ זה שבו התגורר, על כן לא הכמות המספרית של חסידים אלה היא שקבעה אצלם אלא איכותם, ובאותו קומץ מסולת של חסידים אלה הוא היה הבולט ביותר. סוחר צמר מפורסם וידוע היה בעירו, קונה ומוכר בסיטונאות ומצליח בעסקיו. עד אשר היו יודעי דבר אומדים את שווי רכושו בחצי מיליון פראנק, סכום אדיר בימים ההם. לרבי אבא לייב זה נולד הבן דוד לאחר שלוש בנות שקדמו לו לבוא לעולם. אנו כבר יכולים לצייר לעצמנו מה רבה היתה השמחה במעונם כאשר תכשיט כזה בא לעולם.

כשמלאו לו שלוש שנים עשו לו את ה"חלקה", והשאירו לו פיאות כדת, כנאה וכיאה לבן משפחה חסידית כמוהו. הוכנס אחר-כך לחדר ולמד שם את הא"ב, ולאחר זמן קצר כבר החל לקרוא עברית בסידור.

ביום שבו החל ללמוד חומש ערכו הוריו לכבוד המאורע הזה סעודה גדולה, אשר קראו לה דיא "חומש סעודה" (כלומר, סעודה שעורכים לכבוד הילד כשהוא מתחיל ללמוד חומש). הלבשוהו בגדי משי. כן ענדו לו שעון זהב שהיה קשור לחזהו בשרשרת זהב כבדה. הושיבוהו בראש השולחן אשר

מלחמת הקוממיות. לאחר כניעתה של העיר העתיקה הוגלו יהודי העיר העתיקה בחלקם כשבויי מלחמה למפרק אשר בעבר הירדן. חלק מבני המשפחה של הורי אשתו של רבי נחמן אף הם חיו בין השבויים שהועברו לעבר הירדן. חלק אחר מבני המשפחה הועבר לעיר החדשה ירושלים, שם שיכנו אותם בדירות מרווחות של הרכוש הנטוש, בשכונת קטמון הכבושה. שכונה זו נחשבה בשעתה כשכונת היוקרה של האוכלוסיה הערבית שבעיר.

במשך הזמן נולדו לרבי נחמן ולאשתו שלושה ילדים. ולפי ששני בני הזוג לא היו מדברים, היא מחמת מום מלידה והוא משום שהיה "שותק", נוהג בנוהג שקיבל על עצמו מרצון, על כן קיבלו הורי האשה את הילדים כילדים מאומצים שלהם. הם גידלום וחינכוהם והם כיום אנשים נורמאליים לכל דבר, ומדברים ככל האדם. אחד הבנים, אשר נולד לו כבר אחר פטירתו של רבי ראובן "מאמצו" של רבי נחמן, נקרא על שמו של רבי ראובן. הוא כבר נשוי ואב לילדים. לומד בכולל "קרלין" אשר בבני-ברק.

שבויי מלחמת הקוממיות בני העיר העתיקה בחלקם הגדול היו חסידי ברסלב, אשר רובם התגוררו לפני בעיר העתיקה. וכעת עם שיחרורם, עוד לפני שבאו לפקוד את משפחותיהם אשר שוכנו בינתיים באותה שכונת יוקרה קטמון, באו תחילה לפקוד את היכלא קדישתא של רשב"י וצינונו אשר במירון. בין הבאים היה כמובן גם מיודענו רבי נחמן שותק שבא בליווי מאמצו רבי ראובן שפנייר זצ"ל אף הוא למירון.

ומאז במשך שנים לא החמיץ רבי נחמן שום הזדמנות ולא החסיר שום יומא דפגרא במירון. התמיד באורח חייו, וחי חי צנע. לא ראוהו מעולם פושט יד או מבקש איזה מענק, ואף לא ברמיזה. אם היו מהנים אותו ומעניקים לו מתנת יד היה מקבל, אבל לפשוט יד – ח"ו.

במשך הזמן קיבל על עצמו עוד ועוד סיגופים באורח חייו, והחמיר באלה ממנהגיו אשר נהג בהם מזה כבר. אחת מן החומרות החדשות אשר קיבל על עצמו היתה שלא לישון במיטה בכלל. ואם היה בא למירון אפשר היה לראותו בלילות החורף הקרים כשהוא עומד נשען ליד שולחן הקריאה בבית המדרש הקטן שמעל ציון רשב"י, ראשו ורובו מכוסה במעילו הבלה והוא ישן "שינת סוס" בעמידה. זו היתה שנתו של רבי נחמן. בו בזמן, שבתוך בית המדרש נשבו אותה שעה רוחות עזות שבאו מבחוץ דרך החלונות, אשר זגוגיותיהם היו כולן מנופצות. והוא היה עומד על רגליו נשען אל השולחן וישן את שנתו.

לעיתים בעת שבתו במירון במשך תקופה יותר ארוכה, לא היה נכון לשבת בחיבוק ידים, אלא היה משתדל לתקן משהו. היה סותם את פרצות החלונות בקרשים או בסמרטוטים בלים. ולפעמים היה מוצא לו מברשת ופחית צבע וחוזר למקצועו הישן ומסייד את בית הכנסת, או צובע את ארון הקודש, שצבעו דהה מרוב שנים. או יורד למטבח של הכנסת אורחים ועושה גם שם תיקון גדול, מנקה את תעלות הביוב או קולף תפוחי אדמה. וכל זאת היה עושה ביוזמתו שלו מבלי שיתבקש על כך. כזה היה האיש אשר אפשר היה לכתוב עליו ספר שלם. למותר להזכיר שלא הטיף מוסר לאיש, ולא רק בשל הסיבה שהוא "שתקן". לא רדף אחר המצוות כגון עלייה לתורה מספר פעמים ביום שקוראים בו בתורה, או חוטף את